

ЛЫШЪХЪЭМ ИЮФШІЭГЪУ
ЗЭІУКІЭГЪУХЪР

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Лэжыгъэм илухыжынкІэ
Іофшхо зэрашлагъэм ыкІи
гъэхъагъэу ашыгъэхэм апае
Адыгэ Республикэм и Къэ-
ралыгъо Совет — Хасэм
и Щытху тхылъ афагъэ-
шъошагъ:

— Гирман Григорий
Андрей ыкъом, ОАО-у
«Дондуковскэ элеваторы»
зыфилорэм иводитель;
— Деркачев Сергей
Григорий ыкъом, ОАО-у
«Дондуковскэ элеваторы»
зыфилорэм икомбайнер.

Кандидатым дырагъэштагъ

Урысые политическэ
партиеу «Единая Рос-
сия» зыфилорэм и
Адыгэ шъолъыр къута-
мэ и Мыекъопэ чыплэ
отделение тыгъуасэ
конференцие илагъ. Ащ
хэлэжыгъэхъагъэ отделе-
нием и Секретарзэу,
Мыекъопэ къэлэ адми-
нистрацием ипашцэу
Александр Наролиныр,
«Единэ Россием»
ишъолъыр къутамэ
игъэцкІэкІо комитет
ипашцэу АфшІэгъо Рэ-
мзан, шъолъыр ыкІи
чыплэ политическэ со-
ветхэм ахэтхэр,
нэмыкІхэр.

Мы мазэм и 8-м Мыекъуапэ
инароднэ депутатхэм яхэдзын-
хэр шылагъэх. Партиее ащ
хэлэжыгъэхэмкІэ теклоныгъэр
«Единэ Россием» ичыплэ от-
деление кыдихыгъ ыкІи мандат
30-м шыщэу 22-р иеу хуэгъэ.
Ащ фэшІ, Партием уставыкІэу
ыштагъэм кызырэдильтэрэм
тетэу, мы конференцием чыплэ
отделением ипашцэу органхэм
зэхъокІыныгъэхэр щыфашыгъэх.
Джащ фэдэу муниципальнэ об-
разованиеу «Къалэу Мыекъуа-
пэ» инароднэ депутатхэм я
Совет итхъаматэ икандидату-
рэ шыхадзыгъ. Шъэф шыкІэм
тетэу конференцием хэлэжы-
гъэхэрэм амакъэхэр атыгъэх
ыкІи нахьыбэхэм Джармэкъо
Азмэт икандидатурэ кыхахыгъ.
Народнэ депутатхэм я Со-
вет тхъаматэ фэхъуштыр ащ
изэхэсыгъо нахь класэу кы-
шыльгъэгощт.

ХЪУТ Нэфсэт.

Игъэхъагъэхэм уарыгушхонэу щыт

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу ТхъакІушынэ Ас-
лъан Болгарием икълэ шъхъалэу Софие щыкІогъэ
Сурдоолимпийскэ джэгунхэм дышъэ медаль къа-
щызыхыгъэ Беданэкъо Зауррэ ащ итренерэу Бе-
данэкъо Байзэтрэ тыгъуасэ ригъэблэгъагъэх.

АР-м и Лышъхъэу зэлукІэгъум
пэублэ псалъэ кыщишызэ
чемпион хуэгъэ адыгэ клалэм
фэгушлуагъ, игъэхъагъэхэм
къащымыкІэу, джыри нахь лъэ-
гэплэ инхэм анэсынэу фэ-
лъэлуагъ.

— Спортым ылъэныкъокІэ
Адыгеим гъэхъэгъэшлэхэр зэ-

рилэхэр тыди щызэлъашІэ.
Олимпиадэ джэгунхэм, дунаим,
Европэм ыкІи Урысыем ащы-
кІогъэ зэнэкъокІухэм текло-
ныгъэр къащыдызэхыгъэ, ти-
республикэ ыцІэ дахэкІэ ря-
зыгъэлогъэ, тызэрыгушхорэ
спортсменыбэ тиІ. Ахэм яса-
тыр кыхъуцогъэ Беданэкъо

Заури бэкІэ тыщэгугъы. КІэлэ
ныбжыкІэр зыгъэсэрэ, мы
джэгунхэм афэзыгъэхъазы-
рыгъэ, Іэпылэгъу кыфэхуэгъэ
пстэуми инэу сафэраз, —
кылуагъ ТхъакІушынэ Аслъан.

Кыхъэгъэщыгъэн фэе Софие
щыкІогъэ джэгунхэм дзюдомкІэ
Заур дышъэ медалитлу кы-
зэрэщыхыгъэр. Ежъ апэрэ
зэрэхуэгъэм даклоу, команд-
нэ зэнэкъокІухэм теклоныгъэр
къащыдихыгъ.

Беданэкъо Байзэт кызы-
рилуагъэу, мы дышъэ медаль-
хэр Заур кыфэгумэклыгъэ
цыфыбэмэ зэдырай. Спортсме-

нымрэ зыгъасэрэмрэ ягъэхъа-
гъэрэ, ягушлуагъо къадэзыго-
щыгъэ АР-м и Лышъхъэ «тхъа-
уегъэпсэу» рилуагъ. Джащ
фэдэу кІэлэ ныбжыкІэм иапэрэ
тренерху Мэрэтыкхуэху Са-
хьидэрэ Щамсэтрэ, нэмыкІхэм
зэрафэразэр кыхыгъэщыгъ.

Чъэпыогъу мазэм Урысыем
и Кубок фэгъэхыгъэ зэнэкъо-
кІоу щылэштхэм джырэ уахътэ
Заур зафегъэхъазыры. Джащ
фэдэу 2017-рэ илъэсым Тыр-
куем щызэхъащэшт Сурдоолим-
пийскэ джэгунхэм чанэу закы-
щыгъэлэгъон, теклоныгъэр
къащыдихын гухэлъ иІ.

ТхъакІушынэ Аслъан зэлукІэ-
гъум къеклопІэгъэ нэбгыритІур
ІэнэкІэу ытІупщыжыгъэхэп.
Гъэхъэгъэшхо шышыгъэ спорт-
сменым — сомэ мин 200,
тренерым — сомэ мини 100
шлухафтынэу афишыгъ.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

КІэлэцІыкІухэр къэухъумэгъэнхэм пэе

2013-рэ илъэсыр кызыхъагъэм кыщыублагъэу Адыгэ Рес-
публикэм игъогухэм хуэгъэ-шлагъэу атэхуыгъэхэм кІэлэ-
цІыкІуи 2 ахэкІодагъ, 26-мэ шъобжхэр атешагъэхэ хуэгъэ.

АР-м гъогурькІоныхэр щынэгъон-
чъэнымкІэ и ГъэлорышІапэ джы-
рэблагъэ уплэкІун Іофтхъабзэ
Мыекъуапэ щызэхышагъ. КІэлэ-
цІыкІу еджэплэ учреждениехэм
апэгунэгъоу блэкІырэ машинэ-
хэр ГъэлорышІапэм иинспектор-
хэм къагъэуцухэзэ, кІэлэцІыкІухэм
апае хэушъхъафыкІыгъэ тІысыплэу
машинэхэм арагъэуцохэрэр арыт-
хэмэ ыкІи щынэгъончъэным
ибгырыпхкІэ пассажирхэр епхыгъ-
эхэмэ ауллэкІугъэх. Зыныбж
имыкІугъэхэм ыкІи ахэм янэ-ятэ-

хэм гъогур щынэгъончъэнымкІэ
зэдэгущыІэгъухэр адашыгъэх.

Джащ фэдэу Урысыем адми-
нистративнэ правэуконыгъэхэмкІэ
и Кодекс зэхъокІыныгъэу фэху-
гъэхэм 2013-рэ илъэсым Іоныгъом
и 1-м кІуачІэ ялэ зэрэхуэгъэр
ны-тыхэм агу къагъэкІыжыгъ.

Джы щынэгъончъэным димыш-
тэу сабыйхэр машинэмкІэ кыра-
щэкІыхуэу загъэунэфыкІэ, сомэ мини
3 тазырэу атыралъхъэшт — къеты
АР-м хэгъэгу кІоцІ ІофхэмкІэ и
Министерствэ ипресс-къулыкъу.

Нахъ пасэу къыхагъэщымэ

Щэч хэлъап узыр нахъ пасэу агъэунэфэу, елээнхэу рагъажэмэ, сымаджэр нахъ гъэхужыгъошлэ зэрэхурэр.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ республикэм щыпсэухэрэм джыри зэ агу кыгъэкIыжыкI япсауныгъэ изытет ауплъэкIуным фэшI хэти зэпхыгъэ поликлиникэм диспансеризациер цикIун зэрэфаер. Ащ фэшI уиучасткIэ терапевтэу уилэм зыфэбгъэзэн фæе. Мы Iофтхьабзэм кыхеубытэх зыныбж илъэс 21-рэ хъугъэм кычыублагъэу.

Илъэсищ тешIэ къэс диспансеризациер пIун фæе уипсауныгъэ къэухъумэным, уищыкIэгъэ Iэзэн Iофтхьабзэхэр игъом пфашIынхэ альэкIыным фэшI.

Адыгэ Республикэм псауныгъэр къэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэ кызырэхыхагъэщырэмкIэ, хэти зэпхыгъэ Iэзэплэ учреждением диспансеризациер цикIуным пæе ахъщэ птынэу щытæп. Цыфæу терапевтым къеоллагъэм ыныбж елытыгъэу ащ ыкIун фæе уплъэкIунхэр

врачым егъэнафэх. ИщыкIэгъэ закъор шокI зымылэ медицинэ страхованием иполис уилэныр ары.

Мы Iофыгъом епхыгъэу упчIэ зилэхэр Iэзэплэ учреждением зэпхыгъэхэм ирегистратурэ теохэмэ, джэуап къащаратыжыщт.

ЖАКIЭМЫКЪО Аминэт.

Кымафэм зэрэфэхъазырхэр ауплъэкIугъ

Гъэфэбгъу уахътэм изыфэгъэхъазырынкIэ хэбзэгъэуцугъэу щылэр гъэцэкIагъэ зэрэхурэм фэгъэхъыгъэ уплъэкIунхэр Тэхутэ-мыкье район прокуратурэм зэхыщагъэх.

Зэфэхъысыжхэм кызырæгъæлæгъæуагъæмкIэ, муниципальнæ мылкъум игъæзекIонкIэ чIыплæ зыгъæлорышIæжын кыулыкъухэм япæщæхэм къоджæ псæуплæхэм адæсхэм фæбæр æлæкIæгъæхъгъэным икъоу аналæ тырагъэтыгъæп.

Гуцылæм пæе, 2013-рэ илъэсым ибæдзæгъу мæзæ Афыпсыпæ къоджæ псæуплæм иадминистрацие цыфхэм фæбæр æлæкIæзыгъэхъæрæ котельнæ зыгъæлажæщыгъæ организацием ипсæуалæ бæджæндæу зæрилыгъыгъæмкIэ зæзæгъыныгъэу ды-

рилагъэр ыукъожыгъ. Арæу щытми, нæпæ кызынæсыгъэм а псæуалæр зыми ратыгъæп ыкIи бæджæндæу зæраштæщтымкIэ зæзæгъыныгъэм адыкIæтхæгъæхæп. Ащ кыыхæкIæу унæхэм ягъэфæбæн зæпыугъо фæхъуным ищынагъо къæуцу.

Мы хъугъæ-шлагъэм кыпкыырыкIыхæзæ, Афыпсыпæ къоджæ псæуплæм ипæщæ ипшæрылхэр зыгъæцæкIæрæм унашъо фашыгъ а лъэныкъом ыналæ тыригъæтынæу ыкIи гъэфэбгъу уахътэм котельнæхэр фытегъæпсыхъæгъæнхæу.

Джырэ уахътэм ехъулæу процент 80-м клæхъæу гъэфæбгъу уахътэм Тэхутэмыкье районыр фæхъазыр. Котельнæхэм ащыщхэм планым тетæу IошIæнхэр ащæкIох, чъæпыогъум и 1-м ехъулæу ахэр аухынхæ ягухæл. Мы IофыгъомкIэ Тэхутэмыкье районым ипрокуратурæ коммунальнæ предприятиехэм ыкIи чIыплæ зыгъæлорышIæжын кыулыкъухэм зæпхыныгъæ адыриIæу псæуплæ-коммунальнæ хъызмæтым ылъэныкъокIэ цыфхэм яфæло-фашIæхэм ягъæцæкIæнкIэ къæбарæу ялæхæмкIэ зæхъожых, хæукъоныгъэхэм ядæгъæзыжын дæлажæх.

ПЕНСИЕХЭМКIЭ ФОНДЫМ КЪЕТЫ

Къэнагъэр мæкIэ дæд

Пенсиеу фæгъэуцущтыр зыщызæлукIæрэ счетым хæхъонæу цыфым ригъæхъэрæ ахъщэр къæралыгъом фæдитIу кызырæшIыщтым фэгъэхъыгъæ Программæу щылæ хъугъэм узэрæхъæн плæкIыщт плалæр икIынкIэ къэнагъэр мæкIэ дæд. Къæралыгъор кызыдыргъæлæзæ ипенсие зыгъæпсымæ зышIоигъохэр чъæпыогъум и 1-м нæс а программæм хæхъанхæ ыкIи æпэрæ Iахъыр атын фæе.

Мы программæм Iоф зæришлæрæ гурылогъуæу щытæп. Цыфым ежъ ишIоигъоныгъæкIэ илъэсым кыкIокIæ сомæ 2000-м кычыублагъæу 12000-м нæсæу пенсиеу фæгъэуцущтыр зыщызæлукIæрэ счетым ихъанæу взнос зытыкIæ (IофшIаплæ къезытыгъэм ыгъæхъырæм нæмыкIæу), илъэси 10-м кыкIокIæ илъэс къэс ащ фæдиз къæралыгъоми кыфыхильхæщт. Пенсием зыщыкIошт ныбжымыкIæ шапхæу къæ-

ралыгъом ыгъæуцугъэхэм (бзылфыгъæхæмкIэ илъэс 55-рэ, хуулыфгъæхæмкIэ илъэс 60) анæсыгъæхæу, ау пенсиер фæгъэуцунæу ПенсиехæмкIэ фондым зыфæзымыгъæзагъэхэр ащ хæхъæхэрæп. Ащ фæдæхэм япенсие фæдиплæкIæ нахъыбæ хъушт, ау сомæ 48000-м шIокIыщтæп. Гуцылæм пæе, ащ ипенсие зыщызæлукIæрэ счетым сомæ 12000 ригъæхъагъæмæ, сомæ 48000-р къæралыгъом кыфыхæгъахъо ыкIи исчет сомæ 60000 илъæу мæхъу.

Илъэситфæу Программæр зыщылæм кычыублагъæу республикэм щыпсæурæ нæбгырэ 10013-рэ ащ хæхыгъ. Ахэм ясчæтхэм пстæумкIи сомæ миллион 71-м ехъу арагъæхъагъæу мæхъу. 2009 — 2012-рэ илъэсхэм взносхэр а счетым изыгъæхъагъэхэм атыгъэм фæдиз къæралыгъоми кыафыхильхæгъ. Мы илъэсым зытыгъэхэм яахъщæу счетым рагъæхъагъэр кыхъащт илъэсым иæпэрæ мæзæхэм фæдитIу кышIыщтых. Джащ фæ-

дæу пенсием пæе счетым мылкъу щызæлугъæкIæгъэным (накопениехэм) фэгъэхъыгъæ законным кызырæдилытæрæм тетæу, 2009 — 2012-рэ илъэсхэм взносхэр зытыгъэхæу, пенсиер фæгъæнæфæнæу ПенсиехæмкIэ фондым зыкыфæзыгъæзагъэхэм къæралыгъом илахъæу кыхильхæгъæри управляющæ компаниехэм инвестициеу къæхæхъагъæхæри кыдалытæхæзæ ар аратыщт.

Программæм хæлажæмæ зышIоигъохэм ПенсиехæмкIэ фондым ичIыплæ органхэм тхылыхэр арахыылæнхæ фæе, паспортимрæ страхованиемкIэ свидетельствæмрæ ищыкIагъэхэр. Ащ фæдæу ахэр почтæмкIэ бгъæхынхæ плæкIыщт, ау нотариусым узэрæкIæтхæжыгъэр кыушыхъатын фæе. Iоф зыщыпшIæрэ организациемкIи æлæкIæбгъæхъан плæкIыщт. Мы мæзæм и 30-м шIомыкIæу тхылыхэр птынхæ фæе.

ПенсиехæмкIэ фондым Адыгэ РеспубликæмкIэ и Къутамæ ипресс-кыулыкъу.

Яфæшъуашэр арагъæгъотыгъ

Адыгэ Республикэм хæгъæу IоцI IофхæмкIэ и Министерствæ кызырæтырæмкIэ, Юныгъом и 9-м кыщегъæжыгъæу и 15-м нæс республикэм бæдджæшIæгъæ 80 щызæрахъагъ. Ахэр укIыгъæ Iофæу 2, цыфым ыпкIынæ-лынæ шъобж хылылæхэр тыращагъæхæу 2, тыгъуагъæхæу 22-рэ, машинæр рафыжæгъæу 5, гъæпцIагъæ зыхæл бæдджæшIæгъæ 18, нæмыкIæхæри. Экономикэм ылъэныкъокIэ хæбзэгъæуцугъэр гъогогъу 13-рэ аукуагъæу хæбзæухъумæкIо кыулыкъухэм агъæунæфыгъ. БæдджæшIагъæ зезыхъæгъæ нæбгырэ 68-рэ кыыхагъэщыгъ, зæхафыгъэр процент 84-м ехъу.

БлæкIыгъæ тхæмафæм Адыгеим игъогъухэм хъугъæ-шIæгъæ 11 къатехъухъагъ. Ахэм нæбгыри 8 ахæкIодагъ, 14-мæ шъобж зэфæшъхæфхэр атæщагъæхæ хъугъæ. Ешъуагъæу рулым кIæрысхæу водитель 55-рэ къаубытыгъ.

Цыфхэр зытыгъуштыгъæ бæдджæшIæу илъэс 29-рэ зыныбжым ылъэныкъокIэ хыкумым унашъоу ышIыгъэм кIуачIæ илæ хъугъæ. Полицием икыулыкъу-шIæхэм зæхащæгъæ оперативнæ-зæхæфын Iофхэм кызырæгъæлæгъуагъæмкIэ, 2008-рэ илъэсым Тэхутэмыкье районым щыпсæурæ хуулыфгъæм цыфхэр ытыгъунхæ, нæужым ахэр ахъщæкIæ аригъæщæфыжынхæ гухæл ышIыгъ. Изакъоу а Iофыр зæшIуихын амал зæримылæр кыыгурылæзæ, инæлосæ нæбгыри 5 зыгуыщæгъ. ПсæолæшI фирмæм ипæщæу, къалæу Краснодар щыпсæурæ ары æпæу бæдджæшIæ купым хæтхэм атыгъугъæр. 2008-рэ илъэсым шæкIогъум и 20-м хуулыфгъæр иавтомобиль исæу къачъæзæ бæдджæшIæхэм къагъæуцугъ, ащ тебанæхи зæкIоцIапхæгъ ыкIи ыпæкIæ агъæнæфæгъæ чIыплæ горæм ащæгъ. Бизнесменыр къатIупщыжыным пæе сомæ миллион 10 кыштæн фæуеу рæуагъ, ау мыдрæм ащ фæдиз ахъщæ IæкIæлыгъæп. БæдджæшIæхэр ащ кыщыуцугъæхæп, бизнесмен кыдыхæтхэм телефонымкIæ афытеоныш, псæолæкIæ зæришIыщтым пæе ахъщæ къалихынæу хуулыфгъæм фæгъæпытагъ. Полицием ихæушъхæфыкIыгъæ отрядхэм зæхащæгъæ оперативнæ Iофтхьабзæхэм яшIуагъæкIæ бæдджæшIæ купым хæтхэр къаубытыгъæх,

атыгъугъæ хуулыфгъæри шъхæфит ашIыжыгъ. АР-м и Апшæрæ Хыкум унашъоу ышIыгъæм диштæу, зæхæщæгъæ бæдджæшIæ купым хæтыгъæхэм уголовнæ пшъæдæкIыжъ арагъæхыгъ, хъапс атыралъхæгъ. АР-м хæгъæу IоцI IофхæмкIэ и Министерствæ иуголовнæ розыск икыулыкъушIæхэм нæужым зæрагъæунæфыгъæмкIэ, бæдджæшIæ купым хæтыгъ Краснодар краим щыпсæурæ хуулыфгъæ горæ. Ар бæмышIæу къаубытыгъ ыкIи илъэси 7 хъапс тыралъхæгъ.

Теуцожъ районым щызæрахъæгъæ бæдджæшIæгъæ хылылæр Адыгеим ихæбзæухъумæкIо кыулыкъухэм псынIæу зæхафын æлæкIыгъ. Къуаджæу Аскъæлае щыпсæурæ хуулыфгъæу илъэс 46-рэ зыныбжырæ зэрæкIодыгъæм фэгъэхъыгъæ къæбар УФ-м хæгъæу IоцI IофхæмкIэ и Министерствæ иотделæу «Адыгейский» зыфилорæм идежурнæ часть кыылæкIæхæгъ. Оперативникхэм зæхащæгъæ уплъæкIунхэм кызырæгъæлæгъуагъæмкIэ, хуулыфгъæр зыдæщылæр зышIæн зылыæкIыштыр мы къоджæ дæдæм щыщ нæбгыритIур ары. Мыхэр ыпэрæ пчыхъæм хуулыфгъæм бæрæ дæгушIæхæу щытыгъæх, нæужым ар зыдæхъугъæр амышIæу Iодыгъæ. Полицием зæригъæунæфыгъæмкIэ, нæбгыритIум кIуачIæр кызырæфæгъæдæзæ, лажъæ зымылæ хуулыфгъæр атхъæлагъ. Хъадæр къамыгъотным пæе ар чIыплæ Iудзыгъæм ащæгъ, бензин тыраки агъæстыгъ, нæужым чIатIæжыгъ. БæдджæшIагъæр зезыхъагъæхэр къаубытыгъæх, уголовнæ Iоф кызылæуахыгъ, уплъэкIунхэр макIох.

Чыфэр ымытыжыымæ...

Хыкум приставхэм я Федеральнæ кыулыкъу и ГъæлорышIаплæу Адыгеим щылæм и Мыекъопæ къæлæ отдел хуулыфгъæу чыфэр зымытыжыырæм иIоф зæхифынæу кыфагъæзагъ.

Хуулыфгъæр зыщыпсæурæ унæм къæкIолæжыштыгъæп, ащ кыыхæкIæу лыхъунхæу рагъæжæгъ.

Юныгъом и 17-м хыкум пристав-гъæцæкIагъу лыхъон Iофым фэгъæзагъæр чыфæ зытелæу зылыхъухæрæ хуулыфгъæм иунæ блæкIызæ ащ иавтомобилæу ВАЗ 2107-у пчæулæм Iуыр ылъæгъугъ. Машинæр ащ Iуифын ымылæкIынæу ежъ иавтомобиль пæлуигъæуцугъ. Зылыхъуштыгъæхæ хуулыфгъæм ар зельæгъум, унæм кыкIыгъ.

Иофыр зылыгъыгъæ гъæцæкIæкIо приставри мы чIыплæм кылухъагъ, чыфэр зæримытыжыырæм фæшI хыкумым ыгъæуцугъæ унашъор хуулыфгъæм IæкIигъæхæгъ. Агъæнæфæгъæ уахътэм чыфæу телъыр кызымытыжыкIæ, иавтомобилькIæ ар агъæгъужыщт.

Тизыкыныгъэ агъэпытэ

— Республика тиз ээрэ-
хуьгъэм ишлуагъэкӀ
лӀапкӀ юфыгъохэр нахь
дэгъоу Адыгеим шызэра-
хӀэхэу зэраублагъэм ты-
шыгъуаз. Урысыбзмэр
адыгабзмэр кьӀаралыгъуа-
бзэу зэрэщытхэр кьӀыдэ-

— Урысыем политикэу шы-
зэрахьэрэм тыкыпкырыкыызэ.
Адыгэ Республикэм ишылэк-
псэуклэ кэзыйотэрэ нырыль-
гэу лэпылэгьухэр Мыекьуапэ
щытэгъпсых. Тирайонхэри ащ
чанэу кыхылажыхэхэ чыплэ
псэулэхэм адштыу лофыгьохэр
зэрахьэх. Адыгабзэккы, уры-
сыбзэккы тыхгьэхэр Мыекьуа-
пэ иурам шыхьалэу Крано-
ктыартыркскэм, кэлэ дэхьаплэхэм
кыащтыгьэлыагьох. Лэапкы-

— Адыгэ шъуашэм, адыгэ быракъым ямафэхэр тиреспубликэ чыхэджгэунафыкыхэу тызыфехэжэ, къош республикэхэм, лэкълэб хэгъэгухэм арыс тильэпкъэгъухэм ащ фэдэ мэфэхлэр зэхашэхуэ аублагъ. Тилорэ тишлэрэ зэхэлъ зэрэхъугъэр мэфэхлэхэм квалуат.

— Адыгэ къуаеи фэгъэхыгъэ зэнэкьокъур илъэс къэс Мыекъуапэ щэкӀо, мэфэкӀым ехуӀлэу ар зэхашщт. Музей-хэм, тхылъеджаплэхэм кызгъэ-лъэонхэр къащызэлуахы. Республикэр ылъэ зэрэтуцмэгъэм

— Тхьауегъэпсэу.

Сурэтым итыр: **Шьхьэлэхьо**
Аскэр.

Үапэ егъэхъу, Джультетта!

Мы мафэхэм кьалэу Анапэ зыныбжь ильэс 15-м емыхуыгъэ пшэзшэжьыхэр зыхэлэжьыгъэ зэнэкьокьухэр шахмэт ешлэнымкIэ щыкIуагъэх. Мыщ щызэлукIагъэх Татарстан, Ставрополь, Красноярскэ, Воронеж ыкIи нэмыкIхэм ащы-реклокIыгъэ зэнэкьокьухэм апэрэ чIыплэхэр ащызыубытыгъэ шахматисткэхэр, Урысыем и Күбук кьыдэхыгъэным фэшI.

я 7-рэ классым ихьягъэу Пэнэхэс еджаплэм щеджэрэ Хьахьурэтэ Джульеттэ мыщ хэлэжьагъэх. Зэнэкьокъухэр хьы-

лъяу реклолгыгээх. Фэшьхуаф къяралыгбохэм ащыклорэ зэнэ-кбокухэм бэрэ ахэлэжэгээ шахматисткэ цлэрылохэу рейтинг инхэр зилэхэм мыш тигэ-хэжэ.

пшашьэхэр ашыулагъэх. Арэу
щытми, нэбгырэ 38-м щыщэу
апэрэ чыппишыр зыубыты-
гэмэ тиспортсменхэр ахэфа-
гъэх.

ДжырэкIэ апэ мыхуьгъэхэм, «Аферым, типшэшьэ цыкIухэр!» ятэлэ тишахматисткэ ныбжьыкIэхэм.

КЪЭЗЭНЭ Юсыф.

Сурэтым итхэр: **Адыгейм ишахматисткэ ныбжыкIэ-хэр** (джабгумкIэ кьебгажэмэ яцэнэрэу шытыр Хьахурэтэ Джульетт.)

Республикэм и Мафэ къэгъэлъэгъонхэмкIэ баищт

Юныгъом и 20-м урыс лъэпкъ

Адыгэ Республикэр загъэпсыгъэр илъэс 22-рэ зэрэхьурэм фэгъэхьыгъэу АР-м культурэмкӀэ и Министерствэ искуссствэм иӀофышӀэхэр кы-хигъэлажьэхэзэ Ӏофтхьабзэу «Адыгэя родная моя» зыфилорэр зехищэшт.

инструментхэм кыязыгьэлорэ
Къэралыгьо оркестрэу «Рус-
ская удаль» зыфилорэм кьэгъ-
льэгоныр кызылэуихыгь. Ионы-
гьом и 21-м кьалэм ихаклэхэм
ыкIи мыш шыпсэхэрэм апае

колледжэу Тхьабысымым ыцлэ
зыхьырэм щеджэрэ студент-
хэм ялэпэлэсэныгъэ къагъэлъэ-
гъошт.

«Творчествэм имафэхэр»
лъягъякүатэх Камернэ музы-

кальнэ театрэу Хьанэху Адамэ
ыцлэ зыхьырэм. Ащ Ионыгом
и 21-м Мыекьуапэ щыпсэхэрэр
едэлущтых. Кьыкълэтыклорэ кон-
цертыр Ионыгом и 27-м шылэшт.
Ар Къэралыгъо симфоническэ
оркестрэм кьытышт.

Юныггом и 28-м Къэралыгъо академическэ ансамблэу «Намэсым» мэфэкI лoфтхьабзэр лъигъэкIотэшт. Ахэм сыхьатыр 4-м концерт къатышт ыкIи адыгэ лъапкэ шъуашэм фэгъэхьыгъэ къэгъэлыгъоным кызылэуахышт. Чъэпыогъум и 3-м Къэралыгъо ансамблэу «Исламыем» пчыхъм сыхьатыр 6-м концерт къытышт. Ащ акциер зэфIшыжъышт.

Шъугу къэдгъэкълъжын, творческэ купхэр цыфхэм нахьыбэ-

рз ахэьанхэм, зыгэпсэфы-
гьо ыкй мэфэкй мафэхэм кон-
цертхэр къатынхэм анагэ ты-
рагъэтынэм мэхъанэшхо зэ-
рилэр республикэм ипашэхэм
пчъагъэрэ къыхагъэщыг. Куль-
турэм игъэклэжьын епхыгъэ lo-
фыгъохэм заштыгушылэгъэхэ
зэхэшыгъоу бэмьшлэу шылагъм
АР-м и Лышхъуу Тхьаклущынэ
Аслъан къызэрэщылауэгъмклэ,
культурэр цыфхэм зэдырай
ыкй ащ нэбгырэ пэпчэ лъы-
лэсын амал илэн фæе. Ар гъэ-
цэклэгъэным фэш творческэ
купхэм ялэпэлэсэныгъэ хагъэ-
хъон, ярепертуар зэблахъун
ыкй республикэм икълэхэм,
ирайонхэм къащатырэ кон-
цертхэр нахьыбэ ашлэн фæе.

Тызэгъусэу наркотикхэм, шъон пытэхэм, тутыным тапэшлеуекюным фэгъэхьыгъэ юфыгъоу Адыгэ Республикэм щыкло-рэм хэлажьэрэр маклэп. Щыклагъэхэр дэгъэзыжьи-гъэнхэм бэрэ тытегушылыми, зэхьоклыныгъэхэм яклэуххэм тагъэрэхьатырэп. АР-м физкультурэмклэ ыкли спортымклэ и Комитет ар кыдылыты, зэнэкъокъу гъэшлэгъонхэр зэхыщэгъэх.

Узэгъусэмэ, шыклэ кыызэдэбгъотыщт

Илэс 11 — 16 зыныбжхэр спортымрэ культурэмрэ яхьылэгъэ зэхыхьэхэм ахэлэжыгъэх. Республикэм истадион шъхалэ щыклогъэ зэнэкъокъум атлетикэ псынклэм, гимнастикэм яухъазырыныгъэ ныбжыклэхэм къащэгъэлэгъуагъ. Клуачлэр, къулайныгъэр нахьышлюу зыщэгъэфедэнхэ алъэкышт спорт зэлуклэгъухэр дэгъоу зэрэзыхащэгъэхэм ишлюгъэклэ ныбжыклэхэм язэнэкъокъу имэхъанэ хэпшыклэу зыкылэгъыгъ.

Шуклэ

къахэщыгъэхэр

Анэлу егъэзыхыгъэу «отжимание» зыфалорэр нэбгырэ пэпчъ зэригъэцклагъэр къызалытэм, Артем Ольшанскэр атекуагъ — 105-рэ ылэхэр ыуфэхэзэ, ыуээнкыжыгъэх. Пшъашэхэм язэнэкъокъу Надежда Ваценкэр къыхагъэщыгъ — гъогогу 33-рэ, Красногвардейскэ районым щыщых. Евгений Белоконов ятлонэрэ чыплэр кыдыхыгъ — 75-рэ, Ека-

терина Дементьевар пшъашэхэмклэ ятлонэрэ хъугъэ — 32-рэ. Джэдже район.

Къэлэнымклэ Анатолий Жуковым теклоныгъэр кыдыхыгъ. Метри 5-рэ сантиметрэ 30-рэ кылыгъ, Тэхутэмыкье районым щыщ. Николай Кудриныр ятлонэрэ хъугъэ, сантиметрэ 22-клэ ыуж кынагъ, Шэуджэн районым ар щэпсэу. Красногвардейскэ районым щыщ пшъашэу Надежда Ваценкэм апэрэ чыплэр ыхыгъ. Анна Овечкинам ятлонэрэ чыплэр кыдыхыгъ. Чемпионкэр метри 3-рэ сантиметрэ 50-рэ кълэагъ.

Спорт лэгуар анахъ чыжъэу зыдзыгъэр Семен Злывкор ары, метрэ 67-м кълэу. Джэдже районым щыщ. Адыгэ-кълэ кыкыгъэ Эдуард Галинковскэм ятлонэрэ чыплэр фагъэшъошагъ. Пшъашэхэм азыфагу щыклогъэ зэнэкъокъум Дарья Иноземцевам теклоныгъэр кыдыдыхыгъ.

Аныбжхэм ялытыгъэу лэпшъэзэбэнымклэ зэнэкъокъугъэх. Клуачлэри къулайныгъэри ана-

хышлюу къэзыгъэлэгъуагъэхэм ащыщых Владимир Василенкэр, Руслан Ашимуратовыр, Хьокло Аскэр, Абдула Мустафаевыр, Игорь Пономаренкэр, Екатерина Дементьевар, Кристина Пиминовар. Шэуджэн, Тэхутэмыкье, Красногвардейскэ районхэм, нэмыклэхэм ахэр ащыщых.

Музеим

икъэгъэлэгъонхэр

— Ныбжыклэхэм шэн дэйхэр къахэмыфэнхэм фэшл культурэм фэгъэхьыгъэ юфыгъохэри нахьыбэрэ афызэхэтщэнхэм тыпыл, — кълэуатэ Адыгэ Республикэм физкультурэмклэ ыкли спортымклэ и Комитет иотдел ипашэу Ирина Манченкэм. — Республикэм и Лъэкъ музей ныбжыклэу щылагъэхэм уащытхунэу псэухэрэп. Шэн дэйхэр къазэрахэфэрэм фэшл полицием икълэуахышлэхэм янэплэгъу итых. Щысэ зытыра-хын алъэкышт цыфхэм «Клэлэ кыинхэр» алутэгъаклэх.

Цыкы Налбый, Хьаклэгъогъу

Казбек, Цэй Нухъэ, Сергей Горбаневыр кълэжэ ныбжыклэхэм апэблагъэх, ягумэкл-гупшысэхэм ащыгуазэх. Мыхьомышлагъэхэр зезыхьэрэ клэлэджаклохэр гъогу тэрэз тыращэжыинхэм фэшл зэлуклэгъу гъэшлэгъонхэр, спорт зэнэкъокъухэр афызэхэщэх.

— Ныбжыклэ дэй щылау слъытэрэп, — игупшысэхэм ташегъэгъуазэ Тэхутэмыкье районым клэлэегъаджэу илэсыбэрэ юф щызышлэгъэ Цыкы Налбый. — Ны-тыхэр игъом алыпллэхэрэп, еджаплэм гусэныгъэу дашырым тигъэрэзэрэп. Тызэкъоуцомэ, юфхэр нахъ дэгъоу лыкылотэщых.

Спорт зэнэкъокъухэм ахэлэжыгъэ пшъашэм кытылуагъэр ищылыныгъэ кыыхыгъ. Ыцлэ къетлонэу тыфаеп. Дэгъу зэхыхы хъугъэ, ар кызыыхыгъэр зыдешлэжы. Ипшъэшэгъу ылакьо мэузы. Яныбжыклэгъум зыфэсакыжыхэрэп. Сыда ар кызыыхыкырэп?

Джэуапыр къатыжыным пшъашэхэр дэгълэхэрэп, зыр зым ынэгъу клэплэ. Хэукъоны-

гъэхэр зэрашырэ зыдашлэжырэ кълэуап, спортымрэ культурэмрэ яшлюагъэклэ япсаныгъэ агъэпытэ, яшлэныгъэхэм ахагъахьо ашлюигъу.

Зэфэхьысыжыхэр

Ирина Манченкэм, Кълэлэ-шъэо Аскэр, Татьяна Буграновам, Людмила Постновам ныбжыклэхэм зэнэкъокъухэр афызэхэщэх. «Клэлэ кыинхэр» гум иунэ зэрэмыхъуштыр дэгъоу ашлэ.

— Клэлэ шыклаеу тлытэщтыгъэмэ ащыщхэр апшъэрэ еджаплэхэм ащеджэх, дзэм офицерэу къулыкър шахьынэу загъасэ, — ело Адыгеим панкратионымклэ ифедерацие ипашэу Кълэлэшъэо Аскэр. — Тиреспубликэ культурэмклэ ыкли спортымклэ ипашэхэм тырагъусэу тигуапэу зэлуклэгъумэ тахэлажэ.

Сурэтхэм арытхэр: **Кълэлэ-шъэо Аскэр, Ирина Манченкэр, Татьяна Бурановар, Людмила Постновар ныбжыклэ юфыгъохэм атегушылэх; клэлэеджаклохэр зэнэкъокъух; зэнэкъокъум фэгъэхьыгъэ дэпкъ гъэзетэу кыдагъэкыгъэр.**

Сурэтхэм уагъэгъуазэ

Къокыплэм щыпсэурэ лъэпкъхэм искусствэхэмклэ я Къэралыгъо музей Темыр Кавказым-клэ икьутамэу Мыекьуапэ дэтым кыыщызэлуахыгъэ къэгъэлэгъонымр зэлашлэрэ сурэтышлэу Михаил Шемякинымр кълэагъоу зыфэхьыгъэ юфыгъом фэгъэхьыгъ.

Сэнаушыгъэ зыхэлъ сурэтышлэхэм лэпылэгъу афэхьуным, ялофшлагъэхэр нахьыбэрэ цыфхэм алъэгъунхэм фэшл еджаплэ лабораторие Мыекьуапэ щыгъэпсыгъэным М. Шемякинымр пыл. «Рука в искусстве» зыфилорэ къэгъэлэгъонэу музей кыыщызэлуахыгъэм Урысыем и Кълэблэ шольыр исурэтышлэхэм ялофшлагъэ ущегъэгъуазэ.

Музеим идиректорэу Кушъу Нэфсэт зэрищэгъэ зэхыхьэм кыыщыгушылагъэх Адыгеим культурэмклэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу Нафиса Васильевар, тиреспубликэ исурэтышлэхэм я Союз итхьаматэу Хъуажэ Рэмэзан, Къэрэщэе-Щэрджэсым исурэтышлэу Казбек Французовыр, нэмыклэхэри.

Цыфым ылэхэмклэ сыда ышлэн ылэкыштыр? Псэо-

лъэшым, искусствэм пылым, спортсменым, фэшхьафхэм ялофшлагъэхэр музейм щыолэгъух. Къэгъэлэгъоным фэгъэхьыгъэ зэнэкъокъум чанэу хэлэжыгъэхэм шлухафтынхэр афашыгъэх. Зыцлэ кырагуагъэ-

хэм ащыщых Светлана Данилюк, Аркадий Кирнос, Марина Козловская.

Къэгъэлэгъонымр мазэм кыкылоцл музейм щыклошт.

САХЫДЭКЪО Нурбий.

Мэджэджэ фаб

Нэфынэ дунаим зэрехыжы-гэм икьэбар пчэдыжым кьоджэдэсхэм зызэхыхым, бэмэ игугу ашыгы:

— Алахым кыфишлэжы-щтыр кыфишлэжыг бэрэ лэрылыгэу шымыльэу...

— Дэгэоуи псэугэ тхьамыклэжь мыгдор, цыфышлоуи дунаим тетыг, ау инысэхэм ижышхьэ агьэпыутыжыг.

— «Кьо уилэмэ нысэ уи!» алуаг, ыкьохэр дэгугьэхэмэ, нысэхэми афэмыхьоу зерахьэжыныгы.

Ау пстэуми зэдырагаштэу алорэр Нэфынэ цыгы-пастэклэ зэрэшлугьэр ары.

Арыти, нюом игьэтылыгыггом зытефэрэр зэклэ физэхьаг, лахьыл-лыщышым нэмыклэу цыфыби кьеклолаг.

Ащ фэдэм цыфхэр щынэплэ-гулпэх, лэджыми щатегуцылэ. Нюом ыкьуишми яунэхэр зэфэдэ заклэу, кьуаджэм дэт анахь унэ дахэмэ ащышхэу, дэт псэуалэхэмкли зэ-гьэлэшыгэу зэрэщытхэр пстэуми анэ кыкидзэщтыг. Якьэбар зышлэрэмэ алуатэщтыг Нэфынэ ишхьэгьусэу ыпэклэ илээс зытлуш хьугэу дунаим ехыжыгьэр зэшлэклэ зилэ лыжь гумызагэу зэрэщытыгьэр, «сэ-псэуфэ лэпэсэ зырыз афэс-шын» ылозэ ыкьохэм ялоф зэрэзэпигьэфагьэр. Ау а лофым нахь цыгьозэ дэдэхэм ашлэщтыг нюом а унишым язи зы пэц кышылъамыгьэлэсыжэу нахь хэтэлүмклэ кьинэгьэ пэсэрэ унэ лхьэнчэ цыклым кызырэрчлэнэжыгьэр. Хьадэр нэпэ кызырэхьытхыри лъэгьо цыклым закьо зэклолэрэ а унэ бгьнэжыгьашьор ары. Нэфынэ ыкьохэр ащ теуклытыхьэхэти, «Тхьэм ыцлэклэ тхьэ тэлэ тятэ иунэжь кытфимыкыгьэклэ» алоштыг. Ау ягушылэ зыкли кыхагьэщытхыгьэл хымэ кьуаджэ дэс ыпхьу закьом янэ нахь зэрэсымаджэр зэхихэу кырымыхьыллэжыгьэемэ, нюр хьэдэ кьуанчэ зэрэхьуштыгьэр. Мылэжыныу ашлэшыгьэр зэрэплагьэм нысищри зыгорэклэ кыгьэщыцхьэжыгьэха, хьауми «нюр зыкли агьэагьэп» афалоным энэгьуагьэха, сьдми алэ анатлэ лүлэу чэзы-чэзыоу тегьэщтыгьэх, етланэ ащ лпыпэтэу пцэрыхьаплэм шызэхэт цыфкупмэ ахэлэджэжыщтыгьэх.

Щэджэгоужыр арыти хьадэм игьэтылыгыггор, ащ фэди-зым дэтыпхьэу зытефэрэр зэклэ зэхэтыг. Нахь хымадохэр

сатырэу реуцоклыгэу зэшишмэ якьуалэхэти, «ужыпкэ мафэ шьуфэхьу, Алахым шьушмыгьэгьупш» аралощтыг, тлэ-кьурэ дэтыхэти, етланэ гьэтылыгыггом кьыдэхьажыныхэр ямурадэу дэкыжыщтыгьэх.

А лъэхьаным чэум зэпэлыдыжэу «Волгэ» машинэ шьу-цлабзэ кьылулади кьэуцугь. Плэхэмэ, Нартэкьо Хьасанэ кьеклы. Цыфэу зэфэсыгьэр зэплырэ лы лэдэб зэкьужьыр шагум кьыдахы, зытефэрэмэ афэтхьаусыхаг, нахьыжхэм алапэ ыубытыг, адрэмэ шхьа-щэ афишлэ сэлэм арихыг.

Цыф зэхэт куп лэпчэ игу-щылэ зыфэгьэзагьэ хьугьэр Налщык кыкыгьэ лыыр ары.

— Олахьэ, зыпылэ лэнатлэм емыллытыгэу прэстоим.

— Алахьыр сэгьало, тикьуаджэ кьыдэмыкыгь ащ фэдэ клалэ.

— Ей, ари, дышэ ар. Тхьэ сэлэ, ащ мыщ фэдэ еслэгьу-лагь: лоф силэу сыкьуагь илэ-жьаплэ. Чым сынигьэсын лоу сшлагьэп. Мазэ хьугэу сыз-пылэ лофыр сыздэщысым сы-зэрэщысэу сфызэшлуи, има-шинэклэ сыкьаригьэщэжыгь.

Зи кьэзымылохэрэри егу-пшысэщтыгьэх Хьасанэ мыхэм зэрэхэтым, кьэклонэу зыклэ-хьугьэм. Зыкли зэблэгьагьэ-хэп зэрэзэкьоджэгьухэр ары мыхьугьэмэ. Кьуаджэм щы-щэу нью горэ лагьэкли ар кызырэрэмьклорэри, кьэкло-пэщткли, уахьтэ зэрэфимыфэ-щтри пстэуми ашлэщтыг. Азы-ныкьоми алуагь гьогьу тетэу кырихьыллагьэу. Ау сыхьати, сыхьатитлуи хьугэу дэт, ишо-фер машинэр гьогьум тырифи, нахь лъэныкьоегьэзэклэу зэ-ригьэуцугьэмклэ нюр агьэты-лыфэ зэрэмыжэжыщтыр цыфмэ кьагурылуагь.

Нэфынэ ыкьуишми непэрэзы-мафэм зэготхэу еллыхьхэу щэтыфэхэклэ лэджыми ягупшы-сэщтыгьэх. Зым иунэ адрэр имыхьэу, тлур зызэгьахэклэ, яцэнэрэр кызыпадзэу, загьори зэкьухэ фэдэу, сьдми, зэ-шыхэти, зэрэлэгьухэ мы-хьухэу зэбгьодэтыгьэх. Щыми ашлэщтыг зэклэ кьончагьэр зы-хэллыгьэхэр яшхьэгьусэхэр арэу зэрэщытыр. Ау шхьа-джи гугьэщтыг ежь ишхьэ-гьусэ зафэу, адритлүм кьонча-гьэр афэгьэхьыгьэу.

Джы мары дэхэклае шлагьэу зыгупэ зэфэзымыгьэзэгьэ зэ-шищри сатырэу зэгуигьэуцуа-

гьэх язэфэдэу кьафэклогьэ гухэклым. Зыдэщытым щытэу ахэри егупшысэх Хьасанэ икьэ-кьуаклэ хьугьэм. Лъэшэу гуапэ ащыхьугь ар кызырэрэклагьэр, рэгьухох, ашхьэ лъагэу ралэты.

Кьафэтхьаусыхэнэу Хьасанэ кызыклафэклогьэщтым иджэуап кызыамыгьотым, ар аукодыеу сьдми кызырэрэмькьуагьэр ашлэ-ти, лыхьоххэзэ зэшхэм агуклэ тырауытагь, сьдэу хьугьэми, ар ежь ихьатырклэ кьэлуагьэу. Арэуштэу зытырауытэм, ягу-пшысэкли нахь куоу хэхьагьэх.

«Олахьэ, бэшлагьэ сэ мы тикьоджэ почтэ лэжьэкло кы-зырэрэклоу сызычлэсыр», — зэ-регьэзафэ нахьыжым ышхьэ-клэ. — «Тхьэм ыломэ, Хьасан Адиловичым ахэм зыгорэ кьа-рилон е ар сэщ пае кызыр-эрэклагьэм ихьатырклэ тикьоджэ кьулыкьушлэхэм ежхэм агу кьэклиныш, почтэм ина-чальникэу сашын. Сфизе-хьанба? Ар сфиземыхьаньр сьда сыгу кызыклихьахэрэр?»

«Олахьэ Кьурланымклэ тхьэ слон, Хьасан Адилович кызы-фэклагьэр сэрэу», — егупшы-сэ кьош гурытыр. «Сьдэу сыгу кьэмыкыжыгьа ащ ышыпхьу нахьыжэ зымафэ ситучан кы-зычлэхьэм кьыкьосхи импорт-нэ цы костюм зэпылэ шлагьо зэрэсэцгьагьэр! Ар сьдэу хьу-гьэми, ыш рилотэжыгь. Мыдэ кьаплэ а тучаным сычлэшы-ныш, завторгэу тисельпо сы-замышэклэ, тхьаматэ ащ лы-пытэу самышыгоми...»

«Джы нахь алъытэрэр лэ-жэкло кызырэрэклор ары, — егупшысэ анахьыклэр. — Цу-кьлэ езгьажы, шыку сыхьугь, шыкум сыхэкли, тракторым сьтетлысхьаг. Комбайнэр плө-мэ, сэгьэлэжышэу, машинэр арымэ, ари сэгьэзеклошэу, за-гар сашыныр сьдклэ симы-

фэшэуаш? Ежь Хьасани сэ-рыба нахь зилэгьу-зиныбдже-гьугьэр. Тызэмыхьаблэми, ола-хьэ, зэо ужым лэжэ цыкьуклэ, щыдклэ лэджыри мэзым тызэ-дэклагьэм...»

Зэшхэм агуклэ зэрагьэзэ-фэрэ дэдэр яшхьэгьусэхэми кьехьакл-дехьакл хэмылэу алу-тэщтыг. Хэти тхьэ ылоштыг Хьасанэ кызыфэклагьэр ежь ишхьэгьусэу. Ар ашломаклэ хьумэ, нахь кызыкьогьушхьу-рэ шы, шыпхьу, ятэ-янэ ялэмэ, ахэм яхьатыр хэлэу алоштыг.

Хьасанэ кьэзыуцухьагьэхэр лэджыми атегушылэхэу зэхэ-тыгьэх, кызыфэклагьэхэми ар анамыгьэсыжэу. Ежь клалэм гушылэ зэе-тлуае горэ кыжэдэ-мыклмэ, адрэхэм афэдэу гу-щылэным ритлупшэу щытыгьэп, кызыфэклогьэ лофым тегьэпсы-хьагьэу зилажэщтыг. Уеплы-пэмэ, ар гукьэклижэ горэхэм зэрахэтыр ынэгьу клэплагьо-щтыг, кьымылошэу ылупэ зы-горэ лүлэ фэдэуи кьыпшлэшы-щтыг.

Нюом ихьэдэ напэ Хьасанэ теплэжы шлоигьоныр зыми ыгу кьэклигьэп. Зыцагьэты-лышт уахьтэр кызызблагьэм, ежыыр лэпкьым щыщэу нахь зытефэрэм ащклэ елэлугь. «Хьасанэ хьадэм шхьащыхьа-жышт» алуи, нахь нахь агьэ-шлагьо хьугьэ ыкли псынклэу цыфхэр зэллылуагьэклоти унэм рацагь. Хьасанэ клэрытысхьы, нюом ынэтлэ чьылэ тэлабзэ, ышхьэ лэ щифагь. Ащ ыуж кызызшлоуцожь, сыным фэ-дэу зэшлотэу нюом ынэгьу кла-плэу щытыг. Такыкь заулам, блэклигьэ зэманым щызезэ-рэхьэхэзэ, Хьасанэ ышхьэ гушшысэ лэджи щызэблэклигь.

... Нэфынэ ащыгьум шьу-зыку зишлугьагь, Хьасанэ зы-лэпкь-лэпкьхэр джыри мыу-цугьэ клэлаклэу щытыг. Зэоуж зэман хьылагь. Кьуаджэм дэ-кли еджакло клогьэ апэрэ клэлэ купым щыщыг Хьасани. Ны-бэм имыльэу, кышыклэу еджэ-гьошлугьэл. Гьомылэ тлэклүм пае кызыдэкложыгьэ кьуаджэм сабый быным хэс янэ шьу-забэм кышылэклилхьэшьугьы щымылэу, ар хэгьэкли, ыныбэ щиз ышхьыны мыгьотыгьэу кье-жэжыгьэу Хьасанэ зэрпытис-хьан горэм паплэу гьогьум те-тыг. «Кьоджэ тучаным дэжэ зыгорэ нахь кышысфэуцун» ылуи, ащ дэжым кьэклотагьэу щытыг бжыхьэ чьылэ ыгьэ-пкьлэгьэ клалэр. Зежэжым, шхьащэ зыфишлыжыгьэ янэ кьыфэгьулэзэ кьыльежыагьэу кьельэлу:

— Спсэ зикьурмэн сиклэлэ цыклым. Мы уздэкложырэ кьэлэ нэклим мэлаклэ удэлыхьашт. Пыклэ мы еджэным, адрэ уиныб-джэгоу кьэзыгьэзэжыгьэхэр зэрэхьоу ухьун. Мыхьуми зы натрыф матэ кьысфьогпчын.

— Ащ фэдэ лоф зи умылоу сыкьобгьэжэжыгьагьы, тьан, джы сьд кьэхьужыгьэр адэ?

— Чылэм мыскьарэ сыща-шы: «мы дунай хьазабым сьдыр иеджэн сабий быныр кьыбдимылоу?» ало. Укьызэ-рэдэклижэу Хьэсетрэ ягуа-щэрэ кьылухьэхи кьысэгьыгьэх.

— Умыгузажэу, сян, дунаир ащ тет зэпытыщтэп, цыфхэми аныбэ щиз хьужышт. Си-еджэни члэсдыщтэп, укьыс-пэмыуцу.

Ныр — ны. Сьд ышлэн? Ынэ клэлэклихьэзэ кьыгьэзэжы, унэм ежэжыгь. Урам паклэм тет Нэфынэ ащ гу кьылыти, гузажэу кьэхьугьэмклэ еуп-члыгь.

— Кьэхьугьэшхуи щылэп, Нэфын. Мо сиклэлэ тхьамыклэ еджакло сшлэкложы, гьомыла-хьэ кьэкложыгь шхьае, зы натрыф плэстэ бзыгьы лэклэсп-хьэшэуцугьэу, — ылуи, кьы-зэтеуцо имылу блэклигь.

Нэфынэ псынклэу дэлэздэ-жыгь, гьулэ унэм ихьагь. ланэм тет табэм илэ мэдждэжэ сты-рыр кьырипхьоти, тхьоплы-шэо дахэу зэрэжыагьэм шы-гушлукьу лалэмэкь горэм ри-лэхьагь. Зы кьое плыжэ ны-кьогьуи онджэжым кьырихи гьусэ кьыфишлыгь.

Натрыф Бэхьсан зыщэрэ шыку зэклэшлагьэ горэ туча-ным дэжэ кьэуцугьэти, ащ зы-дищэжыныу Хьасанэ шыкуа-ом елэлугь, ау «сыку хьыльэ, сищэрэхьхэр лаех, сишхэри пшыгьэх» ылуи, лым зыхи-мыгьэзагьэу щытэз, Нэфынэ иджэнэклэ кьыхэ клылэсы-клэу кьэсыгь. Шыкуаор Нэфынэ ытышмэ ягьунэгьулэу кьы-члэкли, гушылэ пимылухьэу кла-лэр кум рыригьэгьэтысхьагь. Кур зыщэжэжыным: — Ма, мы тлэклири, сыпсэ закьу, едж о», — ылуи лалэмэкь зэ-клоцылэу Нэфынэ клалэм лэклилхьагь...

Ахэр Хьасанэ ыгу кьэкли-жыгьэхэу щытыгь. Янэм фэдагь джы ар зыпашхьэ итыр.

«луашхьэмахуэ», N 5, 1972-рэ илээс.

**Зэзыдзэклигьэр
Блыпэшэо Мир.**

Сурэтыр зышыгьэр Хьурмэ Хьусен.

Машлом шьуфэсакь

2013-рэ илээсым игьэмэфэ мэзищ Мыекьуапэ ыкли ащ кьыпэгьунэгьу псэуплэхэм машлом зыкьышиштагьэу гьогьогьу 12 агьэунэфыгь, ар псынклэу агьэклосэжыгьэу гьогьогьуи 115-рэ кьыхагьэщыгь. 2012-рэ илээсым егьэпшагьэ-мэ а пчягагьэхэр 15-клэ нахь макл. Машлом зы-пари хэклодагьэп ыкли шьобж хьыльэхэр зыми хыхыгьэхэп. Зэарып сомэ миллионрэ мин 300-рэ фэдиз мэхьу.

Мы илээсэу тызыхэтым ило-ныгьо мазэ машлом зыкьышта-

гьэу хьугьэ-шлэгьы 5 агьэунэ-фыгь, ащ щыщэу 2-р цыфхэм

амыгьэфедэрэ псэуплэхэм кьа-щыхьугь, унашхьэхэм кьаклэ-нагьэу хьугьэ-шлэгьыщ кьыха-гьэщыгь.

Юныггом и 10-м Мыекьуа-пэ иурамэу Лениным ыцлэ зы-хьырэм тет унэ горэм машлом зыкьышиштагь. Зэрагьэунэфы-гьэмклэ, электрическэ лэмэ-псымэу унэм члэтыгьэм машлор ыпкь кьыкыгь.

Джа ушхьагьэу дэдэр илэу поселкэу Подгорнэм иурамэу Лениным тет гаражым машлор кьыщызэкленэгь.

Машлор кьэмыхьуным лы-плэрэ кьулыкьоу республикэм

щылэм цыфхэм закьыфегьазэ сакьыныгьэ кьызыхагьэфэнэу, машлор щынэгьончэу щытыным-клэ шапхьэхэр амыукьонхэу, унэр кьабгыне хьумэ ар кьэзы-гьэфэбэрэ пкьыгьохэр ыкли утыр пахынхэу. Зэрыпщэрыхьэ-хэрэ хьакум узэрэдэзеклошт шыклэр икьоу ны-тыхэм яклэлэ-цыкьлүхэм агурагьэлон фае. Ма-шлом пылэ шапхьэхэр зышью-укьохэклэ, ащ тхьамыклагьо кьыздихьын зэрилэклиштыр зыщышьюмыгьэгьупш.

Арэу щытми, машлор кьызе-клэнагьэу шьулэгьумэ, елбэ-тэу мэшлогьэклосэ кьулыкьум ителефонэу «01-м» шьутеу ыкли шьузыщыпсэурэ чыплэр тэрэ-зэу агурьужуагьу. Кьулыкьум

илофышлэхэр кьэсыфэхэклэ цыфэу машлом хэфагьэхэм амалэу шьуилэмклэ лэпылэгьу шьуафэхьун фае.

Машлор щынэгьончэу щы-тынымклэ упчлэхэр шьуилэхэмэ ыкли мэшлогьэклосэ кьулыкьум илофышлэхэм япшэрылхэр зэрагьэацлэрэм шьуимыгьэра-зэу щытмэ, Мыекьуапэ щылэ цыхьэшлэгьу телефон номерэу **56-80-78-м** е кьалэу Ростов-на-Дону щылэ телефон номе-рэу **240-66-10-м** шьуатеон шьу-лэклиштыр.

**Машлор
щынэгьончэнымклэ
инспекторэу С. ДАВЫДОВ.
ОДПС АСР-м инженерэу
АУЛЭ Ф.**

Тхыгъэжъхэм адыгэхэр къазэрахафэхэрэр

1828-рэ илъэс, мэкъуогъум и 12. Урысыдзэхэм къалэу Анапэ («Быгъур-къалэ» е «Быгурыпэ» — (Устьбугурскэ) тыркухэм къатырахыжы. Гъэрэу нэбгырэ минипл къаубыты, лашэу — 85-рэ ыкли быракъ 29-рэ къызілэклагъахъ.

Хрестоматия по истории Кубани

1828-рэ илъэс, мэкъуогъум и 27-рэ. Атаманэу А.В. Бескровнэм изолхэм натыхъое къоджи 6 зэрапхъо.

Кубанский сборник

1828-рэ илъэс, бэдзэогъум и 28-рэ. Къалэу Петербург Адолф Берже Петр ыкьор къыщыхуыгъ. Ар профессорыгъ, Кавказым шэныгъэмкӀэ щылофы-шэкӀошхуагъ, Нэгъумэ Шорэ къырыкӀуагъэр ытхыгъ, «Кавказым щыпсэурэ къушхъэчӀэс лъэпкхэм япсэукӀ» зыфилорэ тхылъыр (ащ адыгэхэри ахэтэу) къыдигъэкӀыгъ.

«Русская старина», Ш. Ногмов. История адыгейского народа.

1861-рэ илъэс.

1829-рэ илъэс, бэдзэогъум и 11. Генералэу Г.А. Эммануэль иэкспедицие хэтэгъэ къэбэртэе кӀалэу Киллар къушхъэу лощхъэмафэ ышыгу дэкӀолягъ. Ар топыщэ онхэмкӀэ хагъэу нэфыкӀыгъ, ежым шлухафтынэу тыжын сомэ 400-рэ цые зыхышыкӀын шэкӀ дэгъурэ къыратыгъэх.

Гъэзетэу «Кавказ»

1829-рэ илъэс, Юныгъом и 2.

Урысыемрэ Тыркуемрэ Андрианополюскэ зэзэгъыныгъэу зэдашыгъэм къызэрэ-дильтэу, Адыгеир Урысыем ылэ илъэу мэхъужы, ащ щыпсэуштыгъэхэм яна-хыбэр Урысые пачыхъагъум зэрэ-пэуцужыштыгъэхэр хэгъэу кӀоцӀым къыщыхуыгъэ хуыгъэ-шлагъэу тарихым хатхэ.

Н. Лукьянович. Описание турецкой войны 1928 и 1829 годов.

1829-рэ илъэс. Адыгэхэм ялэжы-гъэ кӀодыгъэ. Хы ШлуцӀэ лушъом щыпсэурэ урысхэм ахэм хъалыгъур къа-щашэфы.

Кубанский сборник.

1830-рэ илъэс, щылэ мазэм и 30. Черкесэу «Ричард — львиное сердце» зэралоштыгъэ Казбич къушхъэчӀэс нэбгырэ мини 4 игъусэу станицэу Елизаветинскэм тебанэ, ау атаманэу А.В. Бескровнэм изэолхэм атеклонхэ альэкӀырэп.

Кубанский сборник.

1830-рэ илъэс. Къуаджэу Къунчыкхъаблэ джы зыдэ-щыс чыплэм мэтӀысы.

Къэбэртаехэмрэ нэгъой-хэмрэ пачыхъэм ибыракъ чӀэтхэу Пшызэ лушъо щыпсэурэ черкесхэм (адыгэхэм) апэ-рэу къязэо-жыхы.

Русская старина.

КЪЭРЭЩЭЕ-ЩЭРДЖЭС РЕСПУБЛИКЭМ

Зичэзыур «Лаксджин» ары

Автомобильхэр шаугъоинхэу ыкли къыщыдагъэкӀынхэу Урысыем апэрэ унэе компаниеу 2004-рэ илъэсым къыщызэ-луахыгъагъэр къалэу Черкесск зыдэ-щылэр. Ащ «ДЕРВЕЙС-кӀэ» еджэх, лӀф зыдишлэрэр Тайвань иавтомобиль компание инэу «Лаксджин Мотор» зыфи-лорэр ары. Ащ къыщегъэжыагъэу текӀыгъэ илъэситӀум Черкесскэ имашинэшхэм Тайвань испециалистхэм адэжэ кӀохэзэ, зыкышагъэсагъ, ялофшакӀэ зэрэха-гъэхъоштым пылбыхъэх.

Уахътэм диштэрэ линиякӀэу тайваньскэ кроссоверэу «Лаксджин» зыфилорэр зышаугъоинхэр бэмышӀэу мыщ къыщы-зэлуахыгъ.

Компаниеу «Лаксджин» илӀыкӀохэм ягуапэу хагъэунэфыкӀыгъ машинэхэр Черкесскэ къыщыдэзыгъэкӀыхэрэ за-водым гъэхъэгъэшлэхэр зеришыгъэхэр ыкли лӀфыр дэгъоу зэрэзэпагъэфагъэр.

Уимылкы щыщ хаплъ-хъэмэ укӀэмыгъо-жынэу хуыгъэ хъызмэт-шлӀлэу Урысыем итхэм «ДЕР-ВЕЙС-р» ащыцэу альытагъ.

ЛиниякӀэм «Лаксджин» зыфилорэ автомобильхэр къыщыдагъэкӀынхэу ра-гъэжыагъ. лӀфыр псынӀкӀэу зэпагъэфагъ. МашинакӀэхэр къыдагъэкӀызэ ашӀынэу зэзэгъыныгъэ зызэдашыгъагъэр жьо-ныгъокӀэ мазэр ары, непэ линиеу атӀуп-щырэм лъэтегъэуцо фашӀыгъах. Ащ къэкӀолӀгъэ хъакӀэхэми, цыфэу къы-зэхъагъэхэми автомобилыкӀэу «Лакс-джин» зыфилорэр зыфэдэр альэгъуыгъ.

Компаниеу ивице-президентэу Вин-сент Цао игуапэу хигъэунэфыкӀыгъ Уры-сыем къыщыдагъэкӀырэ автомобиль-хэм язытет зеригъэразэхэрэр, цыфхэм ахэр агу зэрэриххэрэр. МашинакӀэхэр къызэрэдагъэкӀырэм заводым иэкономикэ зыкызэрэригъэзтырэм нэмыкӀэу, производ-ствэм цыфыбэ хэцагъэ зэрэхуыгъэм, лӀфшлӀ-лӀэхэр зэрагъотыгъэм зеригъэразэхэрэр за-водым испециалистэу А. Романовми ипсалъэ къыщыхыгъэщыгъ.

Илъэсым ыкӀэ нэс автомобилыкӀэу мин-рэ ныкӀорэ фэдиз къыдагъэкӀышт, нэужым джыри китайскэ авто-мобилитӀу кӀэу аугъоин-хэу рагъэжыагъ.

КЪЭБЭРТЭЕ-БЭЛЪКЪАР РЕСПУБЛИКЭМ

Джы зэкӀоцӀащыхъажыхэрэр

Аужырэ лъэхъаным Къэбэртэе-Бэлыкъар Рес-публикэм къыщыхуыгъэ сабийхэр, ыпӀкӀэ зэра-шыштыгъэм фэдэу, пытэу зэкӀоцӀащыхъажыхэрэр. Республикэ перинатальнэ Гупчэм ипашэхэм къы-зэралорэмкӀэ, сабий кӀэхъуыгъакӀэхэм япсауныгъэ къызэтегъэнэгъэным пае шыкӀэ зэфэшхъафыкӀэхэр агъэфедэхэу рагъэжыагъ. КӀэлэцӀыкӀоу кӀэхъухэрэм джы комбинезонхэр е джэнэ быхъу цыкӀлэхэр, алэхэри альакхъохэри гупсэфэу агъэхъыешӀунхэу, ащалъэх. Урысыем щызэлъашлэрэ перинатальнэ Гупчэ инхэм янахыбэм бэшлагъэ сабийхэр хъэдэнхэм закӀоцӀа-мышыхъажыхэрэр. КӀэлэцӀыкӀур пытэу къузыгъэу зэ-рэщылӀым инэу изэрар къэкӀоу, шхъафитэу, янэ ышъо хэлъы зэхъум зэрэщытыгъэм фэдэу, зыримыгъэгъазэу альытэ.

Мыхэм адэлэжыэрэ специалистхэми хагъэунэфыкӀы сабыр зэкӀоцӀащыхъэ зыхуыкӀэ, ылэхэри ыпӀа-кхъохэри занкӀэу агъэтӀылыфэхэ къарыукӀэ зэракъудыхэрэр. КӀэхъуыгъакӀэхэм ащ изэ-рар якӀы, апкӀэ цыкӀу зэфэдэу фабэ-рӀэп, лъыр тэрэзэу къекӀокӀырӀэп, янер-вэхэр гупсэфыхэрӀэп.

Психологхэми сабыр къызэрэхуыгъэм те-тэу пытэу зэрэзэкӀоцӀащыхъэхэрэм шлуагъэ гори ипсауныгъэкӀэ къызэрэмыкӀорэр къало. Апэрэ мафэм, апэрэ сыхъатхэм къащегъэжыагъэу кӀэлэцӀыкӀум зэрэфаеу зызэкӀишын зэримыльэкӀырэм шлоигъор къы-димыгъэхъоу, ипсихикэкӀи зэрар кыхыгъэу агъэунэфыгъ.

ЛъэпкъыбзэхэмкӀэ къэгущылагъ

Юныгъом и 1-м къыщегъэжыагъэу Къэ-бэртэе-Бэлыкъар Республикэм и Къэ-ралыгъо радио республикэм щыпсэу-рэ лъэпкъ зэфэшхъафхэм абзэкӀэ къэгущылау ригъэжыагъ. Джы цыфхэм радиомкӀэ къатырэ къэбарыкӀэхэр, къы-рагъэблэгъэрэ цыфхэм адашлэрэ зэдэ-гушылэгъухэр, нэмыкӀ хуыгъэ-шлагъэу республикэм кыхыгъэхэрэр яныдэль-

фыбзэкӀэ чэщи мафи зэхахыштых. Джащ фэдэу лъэпкъ зэфэшхъаф-хэм яорэдхэр, къэшъо мэкъамэхэр нахыбэу радиомкӀэ къатыхэзэ ашӀышт.

Къэбэртэе-Бэлыкъар Республикэм культурэмкӀэ и Министерствэ макъэ къызэригъэлугъэмкӀэ, республикэм ичӀыплэ зэфэшхъафхэм ащыпсэу-хэрэр ежхэм абзэкӀэ къэгущыларэ радиом ягуапэу едӀлуштых. Къэтын-хэр нахъ гъэшӀэгъоны хуынхэм пае цыфхэр зыгъэгумэкӀырэ лӀфыгъохэм, экономикэм зыкыгъэлэтыгъэным, ныбжыкӀэхэм яуахътэ зэрагъаклорэм, политикэм, спортым, щыӀэныгъэм илъэ-ныкӀуабэхэм ахэр афэгъэхъыгъэщтых. Ащ пае эфирым къулыкӀу зэфэшхъаф-хэм япашэхэр, псауныгъэм икӀэухъумэн, гъэсэнныгъэм, культурэм ялофышӀэхэр къырагъэблэгъэщтых.

Къэтынхэр чэщи мафи зэпымыоу кӀоштых, къэбэртэе-бэлыкъар радиом кыгъэхъазырхэрэм ядӀлу зышӀоигъохэр частотэу 99,5 FM-м лъэрэхуых.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр **ШЪАУКЪО Аслъангуащ.**

Ущхыщтмэ кьеблагъ

Бзыльфыгъэ клэзегъаджэр яупчы ригъаджэхэрэм:

— Шагу хъайуанхэм ащыщхуэ лъэкъуиппэ зыкълэжхэр къашъуло!
— Чэмыр, шыр, чэтыур, — кы-
зэдало еджэкло цыкълухэм.
— Тэрэз. Тембот, къалопъ джыри
о зыгорэ!
— Тхъачэтитлы!

Шъузыр дэгущыиэ ишхъэгъусэ:
— Къэбар гъэшлэгъон кыиос-
лошт: зыр дэи, адрэр дэгъу.
— Къалоба, сьд илэужыгъо къэ-
барха?
— Кълэу къэплон хъумэ —
секыжы унагъом. Сыбгокыжы.
— Адэ тара къэбар дэир?

Клэлэцыкълу ыгыпэм ащэрэ
пшъэшэ цыкълур елъэу ятэ:
— Пап, уешъагъу укыислы-
мыкълу пчыхъашхэ!
— Сыда къэхъугъэр, сипшашъ?
— Зи къэхъугъэп, ау мы аужы-
рэ пчыхыпплым сэ счылпэ си-
воспитатель ошъжы.

Лпыр кълугъэ врачым дэжъ.
«Мыр мэузы, модырэр кыыхэо»
елошъ щыс.

Врачымы кыиорелло:

— Тутын уешъоныр члэбды-
жын фае. Шъон юфыр — мэфэкл
мафэхэм, ари макълу. Юфшлэныр
зыуухыклэ занклэу шъуадэжъ къэ-
кложъ. Сыхъатыр блым уиунэ укыи-
хъажын фае.

— Икълушт кыисеплуагъэр, —
елошъ, врачым игушъыиэ элэгъуэ.
— Адрэхэр шъузым кыисило-
щтых.

Клалэр еупчы илэгъу пшъа-
шъэм:
— Нэфсэт, узэцыкълум цлэ лае
горэ кыпфашыгъагъэба?
— Ары. Хъарашкл кыисало-
щтыгъэ.
— Ухъурэе цыкълу, ушъэбэ зэ-
хэушъагъэти арын фае.
— Хъау, синыйджэгъухэр кьо-
хэти арыгъэ.

Бзыльфыгъэ гъэсэгъэ нэбгыритлы
зэлукагъэх:
— Уимафэ шу, дахэ! Уишхъэ-
гъусэ сьдэу щыта?
— Ошла, екълодылагъ ар шлэ-
ныгъэ-гъэсэныгъэ юфым.

— Рентген нэбзыйхэр ара?
— Хъау. Ылэхъуамбэхэм къа-
тенэгъэ ужхэр арых.

Шъузым релло ил:
— Хэдзагъэу тызэдэгущыиэн
фае.
— Дэгъу. Ар о апэ кьегъа-
жы, ащ нэс тучаным ськълоншъ,
сыкъэщэфэшт.

Пшъэшъэжыиэ цыкълур клэлэ
цыкълу ыгыпэм кыиришъыжыгъэу
ятэжъ чэфышхо илэу унэм кыи-
зехъажым, ныор гушлу сабы-
им ебэузэ:
— Хэта мы къэпшагъэр? Мыр
тэтыер арэп.
— Кло хъугъэба тимиими. Ауштэ-
ми, пчэдыжъ а дэдэм пшъэшт
ныла.

Ныо шхъэзакъом иунэ хэт зы-
тхъакълпэм ипсыкычъыпэ къу-
тагъэти, мастерыр кыиригъэблэ-
гъагъэ ыгъэтэрэзыжыиэнэу. Къэк-
логъэ клалэм илэпэлэсэныгъэ рихы-
ли, такыкыитфым кыкълуцл дэгъоу
зыпкъ ригъэуцожыгъэ.
— Тхъапша шыпклэм тефэ-
щыр? — еупчыгъэ ныор.
— Сомэ минитлы.

— Адэ сьдэу лъапла ар? —
егъэшлагъо. — Такыкыитф закъу
нылэп юф зэрэпшагъэр.

— Мыщ фэдэ уахътэр тэ ти-
лошлэпэлэ зы сыхъатклэ тэгъакло,
арышъ, сыхъатым кыкълуцл сомэ
минитлы тефэу ары кыизэрэтфа-
лытэрэр.

— Ащыгъум, мо хъанцэр шти,
такыкы 55-у къэнагъэм кыкълуцл
тиунэ пчъэлупэ лүлэ осыр лүтхъу.
Джар зыбгъэцкълэрэ нэуж остышт
зыфэплогъэ уасэр.

Къушхъэм дэкълоешт туристхэм
инструкторыр адэгущыиэ:

— Джыри зэ кыишъосэлло мы
лъэганлэр зэрэщынагъор, арышъ,
шъузыфэсакыжъ. Ау зыгорэклэ,
хэт ышлэра, шъукъефэхы хъумэ,
зышъышъуыгъэгъупшэу джабгъу
лъэныкъомклэ зышъуплэхъ, ащ
идэхэгъэ зыхъашъуыгъэн. Дэхэ дэд
итеплэкълэ.

ШЫМЫГЪЭХЪУ Мурат.

Нысэшхом игъыкл

Адыгэхэр зыгъэадыгэ-
хэрэр яшэн-хэбзэ зехъэкълэ
емызэщыжъ ары. Къини,
хъяри зэфэдэу сьдигъуи
зэдагъы.

Илъэси 105-рэ хъугъэу
Куацэкъомэ яныо лагъэу
чылэм щыхъадэгъэшхуагъ.
Ллэшлэгъуитлүм ащыпсэу-
гъэ ныо лүшышхоштыгъэм
ихъадагъэ кьекълулагъэм
гъунэ илагъэп: лэхыл-лы-
щышхэр, блэгъабэу ыкълу-
ыпхъухэмклэ ялэхэр, ахэм
къальфыжыгъэхэм къа-
шлэкыгъэхэр, Куацэкъо-
хэр дэгъоу зышлэхэу, ны-
ом имыхъамелэ зылуфа-
гъэхэр, зыгорэушъуи ишъуа-
гъэ зэкълэгъэхэу къуаджэм
дэхэр, нэмыкл чылагъо-

хэм къарыкыгъэхэр, нэ-
мыкълэхэри.

Лэнатлэ зилэ ыкълэхэм
агу зырашылкълэу бэ хъу-
лыфыгъэу кьэзыгъаерэр,
бзыльфыгъэ гъымэкъэ зэ-
пымыуми гур рещэхы.
Егъашлэм шагъэлъына,
кыыгъэшлагъэри икълунба,
чэщ-зымафэм ехъум зэкълэ
зыфызэтетыгъэхэ уж, ятло-
нэрэ мафэм щэджагъом
дахынэу рахыжыагъ. Ныор
зэрэрахыжыгъэу гъымэкъэ
фэжъум зыкыллэтыгъэ. Ау а
зэкълэмэ ялхъорэлъфэу
Кошхъаблэ дэсым ягуашэ
ипчъэмэкъэ лъэш къахэ-
щы: «О динэнэ дышъэ, о
динэнэ лъаплэ! Диеу щылэ
хъау пстоуми сэлэм гуа-

пэр тхуахыжы!» — орэ-
дым фэдэу джар кыило-
зэ, кьэлэпчъэжыиэм дэжъ
уцугъэу о-уи-тлоу мэгъы.

Ау цыфхэм о плорэр
пфалощта?! «Модэ, модэ
Абрек ягуашэ, Нысэшхом
зызэришлэрэм, ылорэм зэ
шъуедэлуи!» — алуи, зэ-
клэкълэуэжыгъэхэ.

Етланэ унэгъу нысэхэм
ащыщ хъурэр ыумысэу
къарылуагъ: «Ары ащ тыдэ
щылэми игъэпсыкълэр».

Нысэшхом хэти пыллы-
гъэп, ымакълэ нахъ лъэ-
шыжъ ышылгъэу джа кып-
чъыр дэдэр кыпчъымэ,
гъызэ, «сэлэм гуапэр тфя-
тыжъ зэкълэ тыехэм» ылозэ,
унэм фиуээнкыжыгъэ.

Чэщыр хэклотагъ. Моргым
члэххэу санитархэр сымэ-
джэщым испирт ешъох. Сту-
дент тхъамыклэ горэ ушхъон-
тыжъэу кычлэпъадэшъ, къа-
релло:

— Моклэ... Моклэ...
Къэщтэгъэ санитархэр ащ
еупчылх:

— Сыда къэхъугъэр?
— Лагъэр къэхъужыгъэ.
— Ара узыгъэщтагъэр? Тэ
врач шхъалэр къакълу кыи-
тэпложт тшлэшылгъ.

Лазэр сымаджэм
еупчыл:

— Мафэм сыхъат
тхъапшырэ учыиера?
— Мафэ кьэс сыхъа-
тищэ сэчыиэ.
— Ар мэкълэ дэд.
— Чэщыри сыхъати
10 сэчыиэ, сэ ар сфэкъу.

Сымаджэр лазэм дэжъ чла-
хы рилуагъ:

— Сшлэщтыр сшлэрэп, щы-
гъупшалэ сыхъугъ.

— Сьдигъуа узыхъугъэр?
— Гъэтхэлэп мазэм и
14-м сыхъатыр такыкы
15-клэ 6-м ежъагъэу ары.

— Сэ сиджабгъу лъакълэ
сегъэгумэкълэ зэпыт, — ело
сымаджэм.

— Ар зэлхыгъэр уныбжъ
ары, — мыгумэкълэу джауап
кьеты лазэм.

— Слъакълэ сэмэгъу джа-
бгъум илэгъу, ау ар узы-
рэп...

Хъулыфыгъэр цэлучым дэжъ
члахъэ.

— Лазэ, сцэхэр гъожыхъ.
Лазэр мыгумэкълэхэу:
— Цэ гъожьхэр, цэ гъо-
жьхэр... Галстук шхъуантлэ
зыдалъхъ.

**Нарэхэр
УДЫКЪЭКО Казбек
Кытфигъэхъыгъэх.**

«Шъулэпэокълон!»

Шъузыр лагъэ. Агъэ-
тылпынэу рахыжыагъэу
дахыиэ, хъадэм клэтхэр
лъэпаохи, ахырэр алэпы-
зыгъ. Бзыльфыгъэр те-
лыкыгъагъэу кычлэкълэ,
инасыпклэ, шлоу зырау-
тэкълым, кьэнэхъэжыгъэ.

Къызэшлотысхыи, «ты-
дэ сыщыла?» ылуи, къяуп-
чыгъ. Зыхъыштыгъэхэм

хъугъэм щтэ хахи, бэ-
рэ абзэгъу афызэпыры-
мыгъазэу ыкли кыыгъашъо
атеуу хэтыгъэх, ау хъу-
жыгъэх.

Ащ ыуж бзыльфыгъэм
иунагъо кыыгъээзэжы,
ишхъэгъусэ илъэси 10 —
12 фэдиз дигъэшлагъэу
лагъэ.

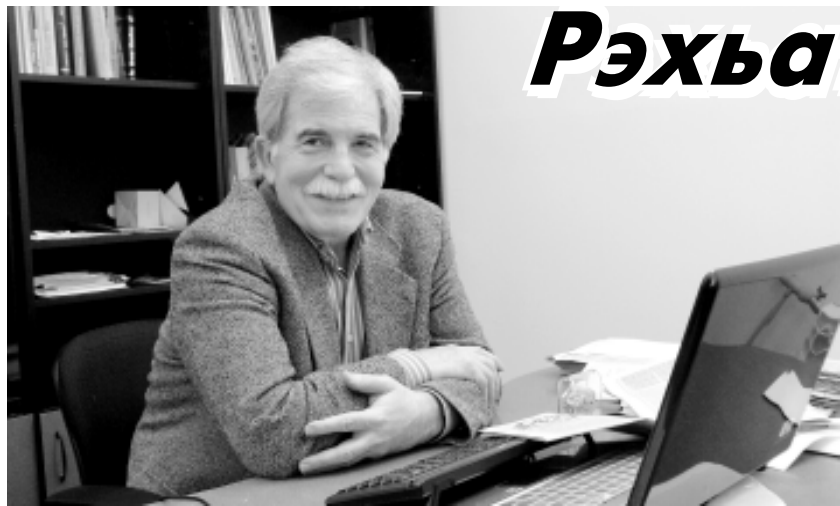
Адыгэхэба! Зэкълэ шы-

клэ-хабзэм тетэу фэлло-фа-
шлэхэр агъэцакълэхи, чэ-
щыи шагъэлъыжыи, ятло-
нэрэ мафэм дахыгъ. Ахыи
къэхалъэм шъузыр.

Ишхъэгъусэ цыкълу-цы-
кълу хъадэм клэтхэм за-
гуригъэхъагъэу гумэкълэу
яушъыи:

— Шъулэпэокълон!

ДЗЭУКЪОЖЪ Нуриет.

Рэхъатныгъэр ишэнэп

Зэшийрэ зэшыхъуитлурэ зыщанлугъэ унагъом Мэщфэшлү Нэдждэт кыыщыхъугъ, Тыркуем рэхъугъэр игъэклотыгъэу хигъэунэфыкыгорэп. Гуманитар ушэтынхэмкӀэ Адыгэ республикэ институтэу Иоф зыщишлэрэм зэлукӀэгъу шы- зэхашэшт. Ар кыдэтлӀыти, ищӀлэныгъэ шыщ пычыгъохэм ягугъу къэтшӀынэу итхъухъагъ.

Анкара дэт университетым медицинэмкӀэ ифакультет, етланэ аспирантурэр кыуыхъгъэх. Медицине шӀэныгъэхэмкӀэ кандидат хъугъэ. ИсэнэхъаткӀэ Иоф ышӀээ цӀыфхэм лӀытэныгъэ кыыфашыщыгъэми, цӀэрыло зышыгъэр нэмыкӀ.

Дунэе Адыгэ Хасэм изэхэщӀкло чанмэ зэу ащыщ. Тыркуем шыпсэуэ Адыгэ Хасэм итхъаматэу лӀэпкӀ Иофыгъохэр ыгъэцакӀэщыгъэх. 1992-рэ илӀэсым хэкужым кӀэкӀожыгъэу щӀпсэу. Дунэе Адыгэ Хасэм игенеральнэ секретарэу, ДАХ-м ипрезидент игуадзэу илӀэсыбэрэ шытыгъ. Тиреспубликэ и Адыгэ Хасэ игъэцӀӀэкӀло куп зӀп

зэрэхадзыгъэр. Общественнэ пшӀэрылхэр ыгъэцакӀэхээс, ныбджэгубэ илэ зэрэхъугъэм рэгущо.

— Культурэм, искусствэм нэлуасэу ащысӀлэр кыысфӀлытэрэп, — щхызэ кӀелуатэ Мэщфэшлү Нэдждэт. — Анахъэу згъӀлаплӀэхэрэм ащыщ тиреспубликэ и Къэралыгъо орэдыло-къэшьокӀо ансамблэу «ИслӀамьер». Купым ихудожественнэ пашэу, зӀлашлэрэ композиторэу Нэхэе АслӀан илюбилей фӀэгъэхыгъэ концертэу Юныгъом и 19-м филармонием шыкӀуагъэр лӀэпкӀ искусствэм имэфӀкышхоу слӀытагъэ. Симфоническэ оркестрэм кыыригъэлогъэ произведенихэр

синьбджэгъу лӀаплӀэу Нэхэе АслӀан ыусыгъэх.

1992-рэ илӀэсым «ИслӀамьер» апэрэу Тыркуем рагъэблӀэгъэным фӀэшл Мэщфэшлү Нэдждэт ишлогъэшхо кыыгъэклогъагъ. КӀэщакӀо зыфэхурэ Иофхъабзэмэ язэхэщакӀоу зэрэщытыр иньбджэгъухэм дӀгъоу ашӀэ. Хэкужым кӀэзыгъээзжыгъэмэ я Маф, адыгабзэм имэфӀкӀ мафэ, адыгэ быракъым и Мафэ, нэмыкӀхэм зэрэхалажӀэрэм тегъэгущо.

— Тэ дӀгъоу тӀшӀэ Мэщфэшлү Нэдждэт зэрэгумьпсэфыр. Ежыри рэхъатыщтӀэп, тӀри рэхъат кытитырэп, — ело Адыгэ Хасэм итхъаматэу БӀгъушӀэ Адамэ. — ШыпкӀэныгъэр егъӀлаплӀэ, ыгукӀэ къабзэш, зыми шымыщынэу иеплӀыкӀэхэр кытхель-

хъэх. ИкӀалэхэр дӀгъоу ригъэджагъэх. Адыгэм ыгу зыгъӀэпшӀэрэмэ Нэдждэт ахэтӀлытӀэ. Тызэгъусэу республикэм имэфӀкӀ зэхэхъэхэм тахэлэжӀэшт.

ЦӀыфыр ишӀушлагъӀэ агъӀлаплӀэ. МӀфӀэкум филармонием тыкычӀӀэкыжыгъэ, Н. Мэщфэшлүр нӀбгырэ макӀэп кӀэзыгъэуцугъэр. ГушӀылэ фабэу кыырауагъэм даклоу, лӀэлу кыыфизилэхэри тӀӀэгъугъэх. ИамалкӀэ лӀэпылӀэгъу зерафэхуцтыр цӀыфмэ ашӀэш, яупчӀэжӀэгъушӀу, ицӀыфыгъэ пае агъӀлаплӀэ.

Опсэу, Нэдждэт! Тигъзет уриньбджэгъушӀ, тыпфӀраз. Тхъэм насыпышӀо, бӀгъашӀэ уешӀ.

СурӀэтым итыр: **Мэщфэшлү Нэдждэт.**

ФУТБОЛ. ЯТӀОНЭРЭ КУПЫР

Ягухэлхэр зӀфӀэдӀэх

«ЗӀкъошныгъ» Мыекъуапэ — «МэщыкӀу» Пятигорск — 1:1.

Юныгъом и 19-м Мыекъуапэ шызӀэдешлагъэх.

Зезыщагъэхэр: А. Чистяков — Владикавказ, А. ДышӀӀӀ, Э. Брагъун — тлурӀи Налщык.

«ЗӀкъошныгъ»: Плахтий, Трещанский (МыкӀо Мурат, 62), Абаев (Ибрагимов, 65), Цакулов, Бацев (Ушаков, 53), Такълый, Батырбий, Къонэ (КъушхъӀэ, 76), Эйдельнант (Коттоев, 84), Осмаев, Датхъуж.

Хэт тыдэ шыла?

1. «Волгарь» — 37
2. «Черноморец» — 29
3. «Митос» — 27
4. «Олимпия» — 26
5. СКВО — 24
6. «Торпедо» — 23

КъӀлапчӀэм лӀэгуаор дӀэыздзгъэхэр: Дзахмишев — 65, «МэщыкӀу». Эйдельнант — 68 (пеналтикӀэ), «ЗӀкъошныгъ».

«МэщыкӀор» Мыекъуапэ къӀэклоным ыпӀӀӀ Ф. Гоглоевыр командэм итренер шӀхъалэу агъэнафагъ. Ауж кӀинэрэмэ къахӀэкыжыным «МэщыкӀор» фӀэбанэ. «ЗӀкъошныгъэри» чыплӀэу зыдӀщылэм тигъэразэрӀп. ГухӀлӀэу ялӀэр зӀфӀэдӀэу командэхэр зӀлу-кӀагъэх. Тифутболистхэу З. Осмаевыр, А. Ушаковыр, Р. Батырбий, нэмыкӀхэри чыплӀэшлү итыхӀэу къӀлапчӀэм дӀэуагъэх, ау лӀэгуаор хъагъэм ифагъӀп. ЕшӀлӀгъур аухынкӀэ зы такыкӀ фӀӀдиз къӀэнагъэу Р. Батырбий метрэ залӀӀӀӀ зыпӀэчыжӀэ къӀлапчӀэм зыдӀэом, къӀэлӀпчӀӀутӀэу В. Шуть лӀэгуаор кыызӀӀидзӀжыгъ.

ХъӀӀӀхэм тиухъумакохэр зэрэхэукуагъэхэр агъӀфӀди, М. Дзахмишевым пчӀагъэр ешӀлӀгъум кыыщызӀлуихыгъ. Ащ ыуж Р. Такълыир ухъумакоме аӀӀӀӀӀӀӀӀ, «МэщыкӀом» ифутболистэу Х. Баевыр тӀогъогъо лӀӀӀӀӀӀӀӀ дысэу кыызӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ фӀэшл судьям пеналтир ыгъэнэфагъ. Тазыр К. Эйдельнант дӀгъоу ыгъӀӀӀӀӀӀӀӀ. ТикӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ С. Плахтий цыхъӀшӀлӀгъоу зӀрешлагъэр кыыхэтӀгъӀы.

Пресс-зӀлукӀэр

«МэщыкӀом» итренер шӀхъалэу Ф. Гоглоевым кыызӀӀӀӀӀӀӀӀ, те-клоныгъэр кыыдахын ямурадӀыгъ. ПӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ зыдызӀрихӀэрэ командэр ауж кӀинэхэрэм къахӀэкыжыцӀэу мӀгъуэ. Р. Шыумафэм тифутболистхэр кыуыбывгъэхӀп. ЗӀгъурылохэу ешӀлӀхэм фӀэшл уахӀтӀэ ящыкӀагъэу, гуетыныгъэ ахӀлӀэу зӀлукӀӀэгъум хӀлӀэжӀагъэхэу ылӀытагъ. Р. Такълыир ухъумакоу ешӀлагъ, ыпӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ зышыщтӀэу тренер шӀхъалэм кыууагъ.

ЗӀрешлагъэхэр

«Олимпия» — «Витязь» — 1:1, «Таганрог» — «Астрахань» — 1:2, «Волгарь» — «Газпром» — 1:0, «Черноморец» — СКВО — 2:0, «Краснодар-2» — «Митос» — 3:2, «Терек-2» — «Биолог» — 1:2, «Дагдизель» — «Энергия» — 2:1, «Торпедо» — «Алания-Д» — 5:2.

7. «Дагдизель» — 23
8. «Витязь» — 19
9. «Астрахань» — 18
10. «Газпром» — 16
11. «Биолог» — 16
12. «Таганрог» — 15
13. «Краснодар-2» — 14
14. «Алания-Д» — 10
15. «Терек-2» — 10
16. «ЗӀкъошныгъ» — 9
17. «МэщыкӀу» — 8
18. «Энергия» — 5.

Юныгъом и 24-м «ЗӀкъошныгъэр» Крымскэ шылукӀӀӀӀӀ чыплӀэ командэу «Витязь» зыфилорэм.

СурӀэтым итыр: **«ЗӀкъошныгъэм» ифутболистэу Датхъуж Адамэ** (фыжыыр зыщыгъыр) ешӀаплӀэм тефагъэу лӀэгуаом лӀэбанэ.

САМБЭР

Нартым имедаль

ТелефонкӀэ кӀатыгъ. Евразием иньбжыкӀӀӀхэм самбӀэмкӀэ язӀнӀкъоку Казахстан икӀалэу Алма-Ата шыкӀуагъ. Урысыем ихӀшыпыкыгъэ командэ хэтэу ПсӀунӀкъо Амир зӀлукӀӀэгъухэм ахӀлӀэжӀагъ.

Адыгэ Республикэм самбӀэмкӀэ икӀӀӀӀӀӀӀӀ-ныбжыкӀӀэ спорт еджаплӀэ илӀыкӀоу ПсӀунӀкъо Амир килограмм 60-м нӀс кӀэзыщӀчӀрэмэ ябӀни, ятӀонэрэ чыплӀэр кыыдихыгъ. Тыжын медалыр кыызыфагъэшӀошӀгъэ нарт шӀаор Теуцожь районым шаплӀгъ, тренерэу ХъабӀхъу Адамэ егъасэ.

АТЛЕТИКЭ ОНТӀГЪУР

А. БӀгъушӀэр ятхъамат

Адыгэ Республикэм атлетикэ онтӀгъумкӀэ ифедерацие исовет зичӀзэу зӀхӀсыгъоу илагъэм зӀхӀӀӀӀӀ Иофыгъохэм шыхӀӀла-гъэх, тхъаматэу ялӀӀӀӀӀ шытегушылагъэх.

РСФСР-м изаслуженнэ тренерэу, Адыгеим атлетикэ онтӀгъумкӀэ икӀӀӀӀӀӀӀ-ныбжыкӀӀэ спорт еджаплӀэ идиректорэу ХъуажӀ МӀджыд, спортымкӀэ дунэе класс зӀлӀэ мастерэу Валерий Талаевыр, нэмыкӀхэри зӀхӀхӀхэм кыышыгушылагъэх. Атлетикэ онтӀгъумкӀэ федерациеу ялӀэм нахъ дӀгъоу Иоф ышӀӀэн зӀрӀфаер хагъэунэфыкыгъ.

Мыекъуапэ шыпсӀурэ БӀгъушӀӀэ Алыи тиреспубликэ атлетикэ онтӀгъумкӀэ ифедерацие итхъаматэу зӀлукӀӀэм шыхадзыгъ. А. БӀгъушӀэр спортым пыщагъ, зыфагъээзгъэ ИофшӀӀӀӀӀӀ шыгъуаз.

ЗӀхӀзыщагъэхэр:
Адыгэ Республикэм лӀӀӀпкӀ ИофхэмкӀӀ, лӀӀӀӀӀӀӀӀ кӀӀӀӀӀхэм ащыпсӀурэ тилӀӀӀпкӀӀэгъухэм адырӀӀӀ зӀпхыныгъэхэмкӀӀ ыкӀӀӀ кӀӀӀӀӀ жӀуӀгъэм иамалхэмкӀӀ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редактор шӀхъалӀэр
ДЭРБЭ ТИМУР

Редактор шӀхъалӀэм иапӀэрэ гуадзэр
МӀӀӀӀӀӀӀӀ Саид

ПшӀӀӀӀӀӀӀӀ зыхъырэ секретарыр

ЖАКӀӀӀӀӀӀӀ АминӀт

Редакциер зыдӀшылӀэр:
385000,
кӀ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнӀэр:
52-16-79,
редактор шӀхъалӀэм иапӀэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзӀр-пшӀӀӀӀӀӀӀӀ зыхъырэ секретарыр:
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хӀутын ИофхэмкӀӀ, телерадиокӀӀӀӀӀӀӀ хэмкӀӀ ыкӀӀӀ зӀлӀы-лӀӀыкӀӀӀ амалхэмкӀӀ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплӀӀ гъӀӀӀӀӀӀӀӀ, зӀраушыхъатыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кӀ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ПчӀагъэр 4000
Индексхэр 52161 52162
Зак. 3195

ХӀутынӀм узщыкӀӀӀхӀӀӀӀӀ шыт уахӀтӀэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкӀӀӀхӀӀӀӀӀ уахӀтӀэр
Сыхъатыр 18.00